

roka 65letnega pravega šolnika tov. Krajnika, ki naj bo vsem — posebno mladim tovarišem — vzgled in posnemanje! Omenjeni — za šolo tako navdušeni napredno-narodni tovariši — ima že mnogo let meščanski izpit z odliko — pa se mu žal ni izpolnila želja udeleževati svojo znanost in spretnost na meščanski šoli. Zborovalci so ga naprosili, da bi izdelal enak zemljevid za mariborski okraj — kar nam je tudi obljubil, in sicer veliki stenski in ročni zemljevid za učence.

—s »O srbohrvatski književnosti«, predavala pri Radovljiskem okr. učit. društvu dne 14. IV. 1923 tov. Alb. E. pihova.

—s »O utiših potovanja po Srbiji«, predaval pri Cerkljarsko-loškem krožku, ložaškega učiteljskega društva dne 27. marca 1923 tov. Kosin.

—s »O dogodiljajih v ruskem ujetništvu«, predaval pri Belokranjskem učiteljskem društvu dne 14. aprila 1923 tov. Rigler.

—s »O Gustavu Le Bonu in njegovih psiholoških zakonih razvoja narodov«, predaval pri Učiteljskem društvu za mariborski šolski okraj dne 19. aprila 1923 tov. F. Spreitz. Po kratkem pregledu Le Bonovega znanstvenega delovanja na polju antropologije, sociologije in psihologije vzpodbuja članstvo, naj pridno posega po znamenitih delih »Psihol. zakoni razvoja narodov«, kajti to delo je še vedno in vedno bolj »vademekum« za vse tiste, ki se javno udeležujejo. — Čita nekaj značilnih odstavkov iz tega dela.

—s »O kroniki in razvoju Učiteljskega društva za mariborski šolski okraj«, predavala pri Učiteljskem društvu za mariborski šolski okraj tov. ga. Mar. Godčeva.

Nove knjige in druge publikacije.

—kpl. Vitomilova železnica, Spisal Jos. Korban, nadučitelj v Gornjem gradu. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena lepo vezani knjigi 14 Din.

—kpl. Petrovič Peter: Ploha, Igra v treh dejanjih. Zbirka »Oder« 4. zvezek. Cena s poštnino vred 11.50 Din. Izšlo v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

—kpl. »Slovenec«, VI. zvezek znanstvene knjižnice, Napisal Fran Erjavec. Ljubljana 1923. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena v platnu vezani knjigi 60 Din. — O knjigi še izpregovorimo.

—kpl. Telovežbena scena za glazbo i pjevanjem. Opis, vježbe za jedno sa glazbo i poštarihom stoji 30 Din. Učitelstvo, koje hoće ovaj rad neka pošalje 30 Din na adresu: Dušan M. Bogumović, Zagreb, Ilica 7.

Književnost in umetnost.

—k Kot VI. zvezek Znanstvene knjižnice so izšli pravkar: »Slovenec«, napisal Franc Erjavec. Ljubljana 1923. Erjavčevi »Slovenec« so prvi poskus velike slovenske monografije, in je prireditelj zbral res vse, kar more koga o Slovincih zanimati. Svoje delo imenuje: Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled. Že to nam pravi, da je obdelana vsa snov: v kazalu je vsebina še bolj opredeljena. Mi Slovinci smemo biti na to delo res ponosni in se lahko merimo z drugimi narodi. Kdor se hoče v tej ali oni panogi še bolj natančno poučiti, ima na koncu knjige zbrano obširno tozadevno literaturo. Zmeraj zahtevamo, naj nas svet pozna in naj nas upošteva, pa sami sebe ne poznamo dobro. Iz te obširne potrebe po dobri informaciji o Slovincih in slovenstvu se je rodila ta knjiga ki bo vsakomur dobrodošla, učitelju in učencu, trgovcu in obrtniku, posameznikom in društvu. Predavateljem nudi to krasno delo neizčrpen vir snovi, take snovi, ki vsakogar zanima. Knjigi sta pridelana dva zemljevida, eden o Jugoslaviji, splošno informativen, drugi pa o Sloveniji: ga lahko vzamemo ven in uporabljamo pri branju. Vse priznanje moramo izreči založništvu, ki je dalo knjigi drugo večjo lepšo obliko, kakor jo je imela dosedaj znanstvena knjižica, tako, da je knjiga res reprezentativna in kras vsaki knjižnici. — O delu še izpregovorimo posebej, ker je gradivo zbrano v knjigi neobhodno potrebno, da ga pozna vsak resen in večjotezen narodno-prosvetni delavec.

—k Petrovič Peter — Ploha, Vesela vaška igra v treh dejanjih. Ljubljana 1923. Zbirka »Oder« 4. zvezek. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena s poštnino vred 11.50 Din. Razni gledališki odri po

deželi bodo z veseljem sprejeli novo izišlo Petrovičovo dramo »Ploha«, ki se je letos z velikim uspehom uprizorila v ljubljanskem gledališču, pa je prirovnata tudi za odre po deželi.

—k Vitomilova železnica, Spisal Jos. Korban, nadučitelj v Gornjem gradu. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 14 Din.

Vsebina: Naša Majdica. — Majdica se dolgočasi. — »Vitomil naj pride...« — »Železnico napravite, pa pridemo.« — pomagača. — Gospod nadgrobjar. — Gospod inženir pride... — Gospod inženir se loti dela. — Gospod inženir prejme plačilo. — Sitnost in težave inženirjevega pomagača. — Gospod nadgrobjar. — Gospod Andrej. — Gospod Andrej pripoveduje. — Skalarjev Tonček dobi novega delodajalca. — Tončekov delodajalec se onesreči. — S pticami selivkami. — Okusno ilustrirana naslovna stran nam kaže glavne junake naše povesti Vitomila, Skalarjevega Tončka in Majdico, ki ponosno prepeljavajo Vitomilovo lokomotivo. Povestica je vzeta iz otroškega življenja na deželi. Mestni otrok Vitomil, prinese s svojo lokomotivo novega življenja in govoric med vaško mladino. Zidanje železnice pa ima za posledico tragikomičen konec, tako za »inženirja« Vitomila samega kakor za njegovega »figuranta« Tončka. Po onesrečenem poizkusu se igra obrne in se Vitomil posveti Tončkovega »poklicu« — nabiranju gob, ki s prodajo vaškemu trgovcu donaša Tončku lepe dohodke. Glas orgelj privabi dečka v sredi gozda v hišo gospoda Andreja, starega samotarca, ki prične Vitomila vzgojevati za violinskega virtuoz. Čiganski vrtiljak izneveri Vitomilu prijatelja Tončka, Vitomil postane glavni junak proti Tončkovega novemu gospodarju ciganu, ki je oblegal hišo gospoda Andreja. Gospod Andrej proda svoje posestvo in se vrne z Vitomilom v mesto. Vitomila pa bogato obdari.

Knjižica je lepo darilce naši mladini in je posebno prikladna za mladino od 8. do 12. leta, ker je vzeta snov iz te otroške dobe.

—k Telovežbena scena sa glazbo i pjevanjem. Naš drugi i sokoški radnik Dušan M. Bogumović, kr. žup. škol. nadzornik u Zagrebu sastavio je pod gornjim naslovom vježbu za školsku i sokošku omladinu u dvanaest delova. Vježba kao cijelina sadrži čitavi sustav diečjeg vježbanja. Glazbu je izradio prof. na učit. školi u Zagrebu, koja sa vježbom sačinjava jednu cjelinu. Cili je vježbe djelovati ne samo na kretanju tela, nego i na kretanje duše i osjećaja. Pošto mnogi učitelji i učiteljice nemaju prikladnih vježbi za školsku gimnastiku, to će ovaj rad druga Bogumovića vrlo dobro doći svakome tko hoće da obočine sa vježbanjem školske djece u vezi sa sokolskom vježbom.

Naše narodno prosvetno delo.

Anketa o našem narodnem prosvetnem delu.

DELAVSKA LJUDSKA VISOKA ŠOLA.

Kakor pri vseh civiliziranih in kulturnih narodih Evrope se kaže tudi pri nas vedno jasnejše potreba po resnični izobrazbi in vzgoji najširših plasti sploh in zlasti še industrijskega delavstva.

Razven drugih poizkusov, da bi rešili ta najvažnejši sodobni problem, je začel vseuč. prof. dr. Karl Ozvald že leta 1921. opozarjati na Grundtvigovo ljudsko visoko šolo na Danskem, ki radi izrednih uspehov v svojem delovanju za vzgojo kmečkega prebivalstva po pravici zasluži vso pozornost. Od takrat nekako živj tudi pri nas ideja pravega globljega izobraževanja najširših plasti potom ljudskih visokih šol.

Vendar pa v svoji prvotni obliki ni našla in ni mogla najti ta ideja pravega razumevanja. Bila je še sama preveč nejasna in tudi delavcev ni bilo, ki bi lahko tako veliko idejo uresničili, četudi bi bila jasna popolna in že izdelana za realizacijo. Zato so morale vse predpriprave in vse govorenje o Grundtvigovi ljudski visoki šoli ostati le prazne sanje.

Treba je bilo šele zidati temelje resnemu delu, treba je bilo proučevati problem ljudske vzgoje, naše razmere, potrebe našega naroda, današnjo dobo in njene sadove za vzgojo. Počasi je zorelo tako tudi spoznanje, da ne moremo govoriti o vzgoji ljudstva in mas sploh, ampak da moramo stvarno in strogo ločiti vsaj med dvema deloma najširših plasti, ki se razlikujeta že v svojih temeljih eden od drugega.

Ta dva dela sta kmečko prebivalstvo in industrijsko delavstvo, ki se razlikujeta med seboj po značaju in enotni duševnosti po delu in miljeju in katerem živita, ki zavzemata v današnji družbi povsem različno socialno mesto ter vršita v proizvodnem procesu različne funkcije. Za vzgojo tako različnih delov našega naroda treba iskati tudi različnih sredstev in poti.

Če govorimo tedaj o ljudski visoki šoli, moramo istotako strogo ločiti med ljudsko visoko šolo za kmečko prebivalstvo in za industrijsko delavstvo. Danska ljudska visoka šola je ostala in je morala ostati brez vpliva na delavstvo, ker je prirojena povsem duševnosti kmečkega prebivalstva in njegovim potrebam.

S temeljitejšim študijem problema ljudske vzgoje je izginjalo polagoma idealistično sanjarjenje o Grundtvigovi ljudski visoki šoli tudi za industrijsko delavstvo in treba je bilo iskati nove primerne oblike za delavsko ljudsko visoko šolo, ki bi odgovarjala povsem značaju in potrebam delavstva ki bi se naslanjala na njegovo mentalnost in ki bi se dala že v današnjem družabnem redu realizirati.

Naša takozvana ljudska vseučilišča v Jugoslaviji niso mogla pripomoči k razrešitvi tega važnega problema, ker ga pri svojem površnem delovanju brez jasnih ciljev sploh opazila niso. Slučajnim slušalcem so nudila hrano, ki je delavstvo ni potrebovalo, ne želelo in pogosto tudi ne maralo. Za to so ostala vsa naša ljudska vseučilišča za iskanje resnih poti za izobraževanje in za vzgojo delavstva brez pravega pomena.

Toda tudi drugi narodi še niso prišli do končne oblike ljudske visoke šole ali sploh do vzgojne institucije, ki bi lahko dvignila delavstvo pri današnjih razmerah in v današnjem družabnem redu na isto kulturno višino, kakor na primer Grundtvigova ljudska visoka šola kmečko prebivalstvo. Ker je to po vsej verjetnosti danes sploh zato težko, če ne nemogoče bomo morali seči i pri nas po začasnih nadomestilih.

Vendar pa morajo biti tudi ta nadomestila v skladu z najmodernejšimi izsledki pedagogike in psihologije ter se morajo naslanjati, kakor smo že to prej omenili, na potrebe in na mentalnost delavstva.

Ker je delavec po svojem značaju aktiven in mu ne prija način golih predavanj, kjer bi moral pasivno sprejemati to, kar mu nudi slučajno predavatelj, treba poiskati za Delavsko ljudsko visoko šolo tako obliko, kjer bi se lahko s samodelavnostjo priboril svoje znanje ter se pod spretnim vodstvom samo dokopal do gotovih spoznatkov in zakonov.

Ta način izobraževanja omogočuje edino načelo delovne ali pa prave produktivne šole, ki grozi že danes resno, da bo izpodrinil šolo učilnico. Njene principe bomo morali sprejeti tudi v Delavsko ljudsko visoko šolo, ker le tako lahko razvijamo najboljše vse organizatorne in tvorne sile delavstva.

Tudi delavska ljudska visoka šola v Ljubljani je bila zamišljena tako. Glavno delo bi se naj vršilo pod vodstvom strokovnjakov v posameznih tečajih, ki bi bili ekake duševne delavnice. Predavanja bi zavzemala šele drugo podrejeno mesto, a bi morala biti povsem sistematična in primerna za delavce. Nobeno predavanje ni samo sebi namen; vsako mora bodisi poglobiti pojmovanje sodobnih pojavov, pokazati delavstvu nove horizonte, nove perspektive, nove vrednote, ali pa vplivati na oblikovanje značaja. Biti mora tedaj le sredstvo za dosego višjih ciljev.

Cilji delavske ljudske visoke šole bi naj bili — vzgojiti delavstvo k samostojnosti v mišljenju in razsojanju, poglobiti razumevanje sodobnih pojavov in vzbuditi v delavstvu kritični duh, seznaniti ga z novimi vrednotami ter mu pokazati medsebojnost v kulturnem življenju in razvoju razviti njegove tvorne in produktivne sile ter ga pripraviti za naloge, ki mu jih prinaša razvoj.

Gotovo treba za izvršitev tako velikih nalog in za dosego taki visokih ciljev iskati resnih poti in samo Delavska ljudska visoka šola bi tudi v idealni obliki lahko le deloma vršila svojo nalogo. Tudi od nje ne smemo pričakovati čudežev.

Še manj pa more vršiti te naloge v obliki, ki jo vsilijo nekako razmere in to še zlasti spočetka, ko še ni trdnih tal, ne tradicije in ne praktičnih izkušenj, ki bi kazale gotove smeri. Tako je tudi v Ljubljani moral biti začetek zelo skromen in organizatorji so se morali zadovoljiti z gotovim minimum, s sistematičnimi predavanji. Glavna naloga za to sta bila po-

manjkanje delavljine inteligence na eni strani ki bi se hotela včleniti v začetni program dela, na drugi pa nezaupanje delavstva in nezadostno razumevanje kako važna je za delavstvo temeljita izobrazba.

Tako je trčila ideja delavske ljudske visoke šole že v svojem začetku na velike težkoče, ki so dolgo časa onemogočale vsako delo. Našla pa je nekaj razumevanja pri inteligentnejših in razsodnejših posameznikih izmed delavstva, ki so pač razumeli, da prave izobrazbe delavstvu ne morejo v današnjih razmerah dati ne politične stranke, ne strokovne ali kulturnopolitične organizacije.

Z njihovo pomočjo so se začele pripravljati, razgovori, sestanki itd. in to je trajalo nekaj mesecev. Naj pokažem samo nekaj glavnih težkoč, s katerimi smo se morali boriti preden smo lahko začeli z delom.

Tako je bil na pr. na konferenci za ustanovitev Delavske ljudske visoke šole v Ljubljani meseca februarja izvoljen začasni akcijski odbor, ki pa se nikdar ni sestavil v celoti in ni vršil nikdar nikake funkcije. Več ko polovico takrat izvoljenih odbornikov smo videli prvič in zadnjič na konferenci; niti na predavanja jih do sedaj še ni bilo. Glavni vzrok je bil pač ta, da so prišli ti člani akcijskega odbora na konferenco le kot oficijelni zastopniki raznih organizacij ne pa kot celi, delavljini ljudje, ki bi hoteli res delati za izobrazbo delavstva.

Tudi so se pokazali od začetka ljudje, ki radi vodijo povsodi prvo besedo, ki veliko govorijo in eventuelno tudi obljubljajo, ki pa za resno delo sploh niso sposobni. Njih stvar je besedičenje in brezpredmetna negativna kritika vsega, kar je in kar postaja — delo prepustjajo drugim.

Vse delavske organizacije so pokazale nekaj zanimanja za novo idejo. Vendar pa čakajo še vedno bolj ali manj pasivno ob strani, češ — kaj se bo izcimilo iz tega poizkusa ali ni to mogoče spet kaka nova krinka in meščanska komedija, ki ima namen zlomiti odporne sile delavstva zoper izkoriščanje?

Iste pomisleke kakor organizacije, je gojilo in še goji deloma delavstvo sploh. Nikdar se ni brigala inteligenca posebno za njegovo usodo in za njegovo izobrazbo. Če pa je prišla sedaj med ljudstvo z majhnimi darovi, je imela gotovo kake zahrbtnje namene in svoje interese pri tem. Zato je delavstvo tudi tokrat oprežno in čaka.

Vse te predsodke in pomisleke lahko razbije edino res pravo izobraževalno delo brez ozira na desno ali levo. Merilo ne more biti niti trenutni režim, niti kaka stranka, niti interesi kapitalističnega razreda temveč edino delstvo in gola resnica. Dejstev in resnice na se delavstvu ni treba bati, ker to je ravno najmočnejše orožje, s katerim se bori za svoje pravice.

Še ena velika, skoro nepremostljiva ovira je, ki se zoperstavlja resnemu delu, namreč dejstvo, da delavstvo ne pojmuje v zadostni meri, kako velikega pomena je zani prava, temeljita izobrazba. Brez temeljiteje izobrazbe se delavstvo ne more osvoboditi ne gospodarsko ne politično in si ne more pomagati socialno. Sposobno je kvečjemu za negativno delo, ne pa za novo ustvarjanje in za organizatorične naloge na vseh poljih, ki ga čakajo.

Prve naloge izobraževalnega dela so tedaj — zlomiti brezbržnost in apatijo ter pokazati delavstvu potrebo prave izobrazbe za celi razred. Razumeti mora, da je izobrazba — sila in da je vredno se za to izobrazbo potegovati.

Vendar pa se je v kljub tem težkočam delo začelo, in sicer pod okriljem Akad. socialno-pedagoškega krožka. Začetek je celo še skromnejši nego sem napisal, vendar če upoštevamo vse prej navedene težkoče, moramo biti zadovoljni vsaj s temi uspehi, ki jih je dosedanje delo želo. Vse delo ima značaj tipanja in iskanja primerne oblike in k temu iskanju poskušamo pritegniti tudi delavstvo samo, ki se dela udeležuje.

Za letošnjo pomlad je bil sestavljen za prvi začetek ciklus predavanj, ki bi naj prikazal delavstvu vsesplošni razvoj in medsebojne niti v tem razvoju. Težišče ciklusa bi bilo v predavanjih o razvoju strojev in tehnike ter vplivu tega razvoja na način proizvodnje in s tem na celotni ustroj družbe.

Vendar pa tudi v današnji obliki niso glavno predavanja, temveč diskusija, ki se razvije po predavanjih in ki se udeležujejo v stvarni obliki delavci sami. Že tekom prvih petih predavanj se vidi, kako postaja diskusija vsakikrat stvarnejša, kako se otrsna počasi samih fraz ter se začneja naslanjati na dejstva.

V diskusiji se poglubi pojmovanje in umevanje vprašanih in problemov, ki jih je razvil predavatelj. Vse se začrti bolj ostro in jasno: česar mogoče ta ali oni ni pravilno razumel, se natančneje obdelava. Tako se delavstvu omogoči, da si osvoji snov, podano v predavanju. Diskusija pa razvija tudi v največji meri samostojno mišljenje in razsojanje ter bistri razum. Obenem omogoča vsakemu da izrazi svoje pomisleke zoper izvajanja predavatelja ter nekako duhovno spoji predavatelja z delavstvom, ki izmenjujeta svoje misli.

Tečaj se ni mogel doslej še nobeden ustvariti, ker je bilo delavstvo še premalo navezano na Delavsko ljudsko visoko šolo in ker še ni pravega jedra slušateljev, ki se šole počasi tvorijo. Voditelj tečaja bi za enkrat bilo dovolj in kakor hitro se bo delavstvo nekoliko razgibalo, se otvorijo posamezni tečaji iz narodnega gospodarstva, iz fizike, računstva, splošno naobrazovalni tečaj itd.

S prvimi uspehi Delavske ljudske visoke šole smo lahko zadovoljni, ker je dosegla več kakor vsi dosedanja poizkusi. Upoštevati pa moramo, da je vse to le upanje in iskanje, da je to le prvi začetek in prvi poizkus.

(Dalje prih.)

Šolski odri in pevski zbori.

—do Šolski oder v Trebnjem. Dne 15. aprila in 6. maja se je urizorila otroška igra s petjem: »Ptičji kralj«. Obilna udeležba in smoten in moralen uspeh je viden dokaz, da so se šolarske prireditve občinstvu priljubile. V korist Jugoslov. Matice se je na šolskem odru dvakrat igrala Finžgarjeva drama »Razvalina življenja«. Ad hoc sestavljen diletantski odsek je izborna rešil svojo nalogo, za kar mu bodi tem potom izrečena najpriznanejša zahvala.

Delo za šoli odraslo mladino.

—poš Barje (Ljubljana). 6. t. m. se je igralo na tukajšnjem šolskem odru deseti v tekočem šolskem letu. Nastopala je barjanska izvenšolska mladina z trodejan-ko »Vražje«. Kateri izmed igralcev je bil vreden večjega priznanja, to je težko izreči. Priznati se mora, da Barjani ljubijo šolo in omiko. Kaj se pravi kmečke fante in dekleta učiti igrati, to ve vsakdo, ki ima kaj posla s tem. Niti šest dobrih vaj ni bilo in že so nastopili z igro tako dobro, da zaslužijo pohvalo. Nastopil je tudi **pevski zbor**. Moški so odpeli Volaričev: »Zvečer« z bariton solo, ženske pa Bajukovo: »Jaz na vrtec bom kopala« (s sopran solo). Vzpored je bil lep in užitek poln. Pa ne da bi kdo mislil, da se Barjane priganja k vajam in predstavam. Sami prosijo in ljudstvo vedno povrašuje: »Kaj pa se bo spet igralo?« Zato je učiteljstvo primorano delati in rado dela, ker priznanje daje zelo dobro obiskane predstave. Pa še nekaj. Kako so Barjani »nadresirani« že, si lahko vsak ustvarja svoje mnenje pod temi dejstvi. Igralo se je desetkrat šest iger in pelo se je »Vasovalca«, »Zvečer« ter še več drugih narodnih pesmi. In vse to so proizvajala kmečka grla, ki imajo voljo izpolniti število predstav do koncem šolskega leta še najmanj za dve.

Naša gospodarska organizacija.

TVORNICI UČIL IN ŠOLSKIH POTREBŠČIN V LJUBLJANI.

Vse člane, ki še niso vplačali polnega deleža ali mogoče vpisnine, prosimo, da isto čim prej poravnajo. Istotako nam nekateri člani še niso vposlali podpisane pristopne izjave. Prosimo, da to takoj store, ker drugače jim ne moremo in ne smemo vročiti zadružnih izkaznic. Članstvo v zadnjem času rapidno narašča, posebno med učiteljstvom na bivšem Stajerskem; znak, da se tovariši zavedajo velikega gospodarskega pomena novo ustanovljene zadruge. Le tako naprej. Kajti čim več nas bo, tem močnejši bomo, tem prej se uresničijo naša stremjenja do gospodarski osamosvojitvi po urejeni gospodarski organizaciji, ki je neobhodno potrebna v svrhu realizacije onih idej, ki so predvidene v našem gospodarskem programu. Od mnogih šolskih vodstev in tovarišev iz cele Slovenije, pa tudi iz Hrvatske in Srbije dobivamo razna vprašanja radi učil, cenikov itd. Vsem tem interesiranim sporočamo, da tvornica vsled nastalih tehniških ovir sedaj še ni v obratu, ampak izvršuje se vsa pripravljala dela, ki so potrebna za otvoritev tega tako važnega zavoda. V najkrajšem času, kakor hitro bodo stroji montirani, se otvori lesni oddelek, kjer se bodo izdelovale razne šol-

ske potrebščine kakor najmodernejše table, omarice za učila, ravnila, šestila in trikotni za table, najpraktičnejša stojala za zemljevide, dalje razna učila, ki spadajo v to stroko, predvsem ona za računski, geometrijski, risarski in nazorni pouk. Obenem se otvori tudi del prirodoopisnega oddelka, predvsem oddelek za preparate. Z izdajanjem prirodoopisnih slik se bo kasneje pričelo. Za tem se otvorijo sukcesivno tudi fizikalni, zemljepisni, zgodovinski in drugi oddelki. Vse to od stopnje do stopnje. Zato prosimo vsa šolska vodstva in tovariše nekoliko potrpljenja. Cenikov spočetka ne bomo mogli izdajati, pač pa bomo potom našega strokovnega lista vsa šolska vodstva obveščali, kateri oddelek že deluje in kaj izdeluje. Na ta način si bodo šolska vodstva lahko nabavila pomagala vsa potrebna učila in druge potrebščine za šolo. Vsako leto naj se skrbi za to, da se votira gotova vsota v proračun za učila in tako se bodo v par letih vse šole preskrbele z najpotrebnejšimi učnimi pripomočki in potrebščinami. Zelo dobro in koristno bi bilo za zadrugo, če nam šolska vodstva oziroma tovariši o priliki sporoče, katera učila jim manjkajo in jih najnujnejše, potrebujejo, da si tako napravimo seznam istih, ki jih bomo skušali čim prej proizvajati. Sprejemamo tudi razne načrte in iznajdbe praktičnih učil za posamezne predmete. Kajti le v skupnem delu bo rasla naša gospodarska moč in prepričani smo, da je tu edino stanovsko-zavedno učiteljstvo, oni steber in ona sila, ki bosta dvignila zavod na višek svoje popolnosti. Tvornica, brez sodelovanja celokupnega učiteljstva bi bila mrtvo rojeno dete, ker je tu edino učiteljstvo poklicano, da sodeluje in pomore, potem nie sebi in mladini do višje in popolnejše izobrazbe. Zatorej vsi, ki čutite potrebo sodelovanja, na ta ali oni način — krepko na delo!

—g Članar na in darila za učiteljski konvikt. Tov. Viljem Zirkelbach iz Trebnje nad Škofjo Loko 10 Din.

—g Darila »Učiteljskemu konviktu v Ljubljani, 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponom od meseca marca 1923): Kristina Doljakova, učiteljica v pokoji v Ljubljani, 1 à 100 Din; Marija Marokova, učiteljica v Ljubljani, 1 à 100 Din; skupaj 2 obveznici à 100 Din in prej izkazanih 99 obveznic à 100 Din, skupaj 101 obveznica à 100 Din = 10.100 Din. Srčna hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. Nujno za vsa okrajna društva! Javite čimprej imena predsednikov, podpredsednikov in tajnikov in sumarično število članov posameznih društev (stanje s 1. junijem t. l.), ker moramo javiti na centralo zaradi letnega poročila na glavni skupščini. — **Strokovno tajništvo UJU Ljubljana.**

+pov. Vsem okrajnim društvom! Po sklepu ožjega sosveta na seji dne 14. aprila t. l. se vrši na podlagi izjav okrajnih društev letošnja **pokrajinska skupščina UJU** poverjeništvu Ljubljana v prvi polovici julija v Ptuj. Točen datum se določi pozneje. Za to skupščino je voliti delegate, in sicer volijo posamezna društva na vsakih 50 članov po enega delegata in enega namestnika (glej Poslovnik § 28. b), § 29., § 38.). Člani delegacije so tudi vsi predsedniki okrajnih društev in namestniki ki jih sami določijo. Tudi te je prijaviti. — Delegate in namestnike je prijaviti najkasneje do 30. junija t. l. strokovnemu tajništvu. Društva, ki ne prijavijo redno in točno svojih delegatov in namestnikov, nimaio pravice do zastopstva na pokrajinski skupščini.

Nadalje opozarjamo okrajna društva na **določbe poslovnika** v I. zvezku »Stanovsko-strokovne knjižnice« glede:

a) predlogov za stalne člane odsekov (§ 21. e. k — § 37.);

b) prijave govorov in predlogov za skupščino (§ 23. a);

c) legitimacij za delegate in člane odsekov (§ 18., § 80.). (Legitimacije izdajo topot okrajna društva sama).

Predvsem naj okrajna društva, ker ni bilo mogoče sklicati seje šiljega sosveta pošljejo čimprej predloge za referate in zajedno referente za skupščino.

Vse udeležence, ki bodo potovali en del vožnje na državni železnici, opozarjamo da si pravočasno priskrbe uradniško legitimacijo za 50% popust, ki jo dobijo pri ravnateljstvu državne železnice v Zagrebu. Glede prošnje, kolektivne itd. je v pogledati odlok ki so ga dobila svo-

ječasno šolska vodstva — Za popust na **luzni železnici** bomo poskrbeli pravočasno tukaj. **UJU poverjeništvu Ljubljana.**

BLAGAJNIKOM OKR. UČITELJSKIH DRUŠTEV!

Tovariše blagajnike prosimo, da nam nakažejo članarino za I. četrtletje. Doslej se je odzvalo samo par društev. Razumemo težavni materialni položaj našega članstva. Toda čim dalje bomo odlašali, tem več se bode nabralo in tem težje bomo plačali. Prosimo torej storite svojo dolžnost tekom tega meseca.

Stroške za I. zvezek stanovsko strokovne knjižice so poravnala šele 4 društva. Naj bi se odzvala še ostala, ker je že II. zvezek v tisku.

Glavno blagajništvo.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+§ Logaški krožek okr. učit. društva vabi svoje člane k zborovanju, ki bode v nedeljo, dne 27. maja ob 10. uri dopoldne v Žireh z običajnim dnevnim redom. Popoldne ob 3. uri odkritje spomenika pok. tov. Božiča. Tovariši(ice), ki določenega zneska za spomenik še niso dali, se naprošajo, da to čimprej store. Ker praznuje okrajno učiteljsko društvo petindvajsetletnico obstanka, je pričakovati polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

+ **MARNBERŠKO UČIT. DRUŠTVO** je imelo svoj redni občni zbor dne 5. aprila 1923 v Pod Velki.

Pri otvoritvi pozdravi tov. predsednik novega člana D. Delkina in gosta tov. Rustio kateremu izreče zahvalo za odstop zborovalnega lokala. Želi tov. Iv. Štiberju, ki je stopil v pokoj — še mnogo mirnih in srečnih let. Poslovi se ta dan od društva in učit. stanu tudi Anka Womerjeva. Bila nam je vedno mila in ljuba tovarišica. Njen vesel značaj nam je pripravil marsikatero prijetno urico tako na naših zborovanjih kakor na njenem gostoljubnem domu. Vrli naši tovarišici naj bo sreča mila vsepovsod — vendar so naše iskrene želje, da jo vidimo tudi nadalje pogosto med nami. — Nadalje se spominja smrti dr. Tavčarja in njegovih velikih zaslug kot pisatelja in politik ter smrti dr. Vrstoška, ki ima posebno za naše obmejno šolstvo ob času prevrata brezdomno obilo zaslug.

Poročilo tajnice tov. Ivanke Vidmarjeve — iz katerega posnamemo, da je bilo v 1922. l. 38 članov izmed teh je eden časten član. V tekočem letu je došel 1 nov. a odšlo je 5 članov. Društvo je zborovalo petkrat; enkrat je bilo skupno zborovanje z mežiškim in slovenigraškim učiteljskim društvom v Dravogradu. Predavani je bilo net. Za konvikt se je nabralo 170 Din. Obširno in natančno poročilo iz katerega je bilo jasno razvidno društveno delovanje v letu 1922., se vzame z zadovoljstvom in zalvalo na znanje.

Blagajniško poročilo marljivega tov. I. Robiča se vzame s priznanjem na znanje. Istotako se vzame na znanje poročilo zastopnika v okrajnem šolskem svetu tov. S. Viherja — ter se ga naprosi, da tudi nadalje zastopa naše interese.

Novi odbor: Soglasno so izvoljeni: predsednik I. Womer, podpreds. J. Golob, tajnica I. Vidmarjeva, nam. Mara Černovšek, blag. I. Robič, nam. M. Pivc, knjižn. M. Lešnik, nam. F. Lešnikova. Odbor: S. Viher, I. Krajinik, U. Hauptman, nam. Runovc A. Pregl, računov. F. Witzman in F. Iglar. Za poročevalca o šolskih vrstovih se izvolila tov. Viher in Hauptman.

Predavanja: Zemljevid domačega kraja Brezno (uvod v zemljepis) razkazuje in pojasnjuje tov. Krajinik. Tov. Višočnik: »Življenje kot najdražje — je najhujši boj — in zahteva najresnejše priprave«. Predavanje je bilo realistično iz življenja vzeto. Našel je lahko vsakdo zdravo zrno na tem potovanju po trnlevi poti življenja in prišel do sklepa, da življenje zahteva, da bo vredno življenja — najskrbnejšo pripravo.

Sklepe se: 1. Za rez. sklad se daruje iz društvene blagajne 50 Din. 2. Za ustanovitev učiteljske podružnice F. Saveza se izvolijo: tov. Golob Delkin in Pivc.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le »ŽIKO«!

Štev. 675—680/P.1.

RAZPIS NADUČITELJSKIH IN UČITELJSKIH SLUŽB.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta se v tukajšnjem okraju razpisujejo v stalno namestitev naslednje nadučiteljske in učiteljske službe:

1. Sv. Barbara v Halozah, sedemrazrednica z eno vzporednico: nadučiteljska služba.

2. Sv. Janž na Dravskem polju, štirirazrednica: nadučiteljska služba.

3. Sv. Marko niže Ptuja, šestrazrednica z dvema vzporednicama; 4 učiteljske službe 2 le za moške prosilce.

4. Ptujka gora, štirirazrednica: nadučiteljska služba.

5. Sv. Vid pri Ptuj, šestrazrednica, 1 učiteljska služba le za moškega prosilca.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim putem vlagati pri označenih krajnih šolskih svetih do

dne 3. junija 1923.

Predsednik: Dr. F. Vodopivec s. r.

Štev. 323/II.

RAZPIS UČNIH MEST.

V marenberškem šolskem okraju se razpisujejo ta-le učna mesta:

1. Sv. Anton na Pohorju, enorazr., služba šolskega voditelja, prosto stan.

2. Sv. Jernej nad Muto, enorazr., služba za šol. voditelja, prosto stan.

3. Kapla, štirirazr., služba za nadučitelja in 2 učitelja ali učiteljici, prosto stanovanje.

4. Marenberg, šestrazr. z eno vzp., dve službi za učitelje.

5. Muta, štirirazr. z eno vzp., služba za učitelja.

6. Sv. Primož na Pohorju, enorazr., služba za šol. voditelja, prosto stan.

7. Trbonje, dvorazr., služba za učitelja ali učiteljico, prosto stan.

8. Vrata, enorazr., služba za šolskega voditelja, prosto stan.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati službenim putem pri dotičnih okrajnih šolskih svetih do

dne 15. junija 1923.

Okrajni šolski svet marenberški v Slovenigradu, dne 14. maja 1923.

Štev. 244/I.

RAZPIS UČNIH MEST.

V slovenigraškem šolskem okraju se razpisujejo v stalno namestitev ta-le učna mesta:

1. Šmiklavž, enorazr., služba za šolskega voditelja.

2. Št. Ilj pod Turjakom, štirirazr., služba za učitelja ali učiteljico.

3. Št. Vid nad Valdekom, enorazr., služba za šolskega voditelja.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati službenim putem pri dotičnih krajnih šolskih svetih do

dne 15. junija 1923.

Okrajni šolski svet Slovenigradec, dne 14. maja 1923.

Štev. 317/III.

RAZPIS UČNIH MEST.

V šoštanjskem šolskem okraju se razpisujejo v stalno namestitev ta-le učna mesta:

1. Sv. Andraž nad Polzelo, dvorazr., služba za učiteljico, prosto stan.

2. Škalske Cirkovce, enorazr., služba za šolskega voditelja, prosto stan.

3. Šoštani, šestrazr. s 4 vzp., dve službi za učitelje.

4. Velenje, šestrazr. z eno vzp., dve službi za učitelje.

5. Zavodnje, enorazr., služba za šol. voditelja, prosto stan.

6. Služba za učiteljico ženskih ročnih del za šole Zavodnje, Topolšca in Razbor s sedežem v Zavodnji.

7. Začasno se odda služba šolskega voditelja na enorazrednici v Topolšici pri Šoštanju: prosto stan.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati službenim putem pri dotičnih krajnih šolskih svetih do

dne 15. junija 1923.

Okrajni šolski svet šoštanski v Slovenigradu, dne 14. maja 1923.

ŽIKO

Pokusite ----- **ŽIKO** ----- in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Nadomešča pravo kavo ter potrebuje malo sladkorja, zato je tudi najcenejša. Priporočljiva je predvsem za otroke, bolnike in rekonvalescente. Številna priznanja na razpolago. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Naroči se lahko tudi po povzetju najmanj 5 kg direktno v **Pražarni „Žika“**, d. z. o. z. Ljubljana, Rož. dol.